



BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA  
Sektionen för Management

VT 2012

*Samhällsvetarprogrammet för lärande, utveckling och kommunikation*

## Såsom i en spegel

---

En kvalitativ studie av identitetsskapande och självbild hos unga Facebookanvändare

---

C-uppsats Psykologi

Författare: Kerstin Blood-Holland, Malin Michea

Handledare: Martin Svensson

# SÅSOM I EN SPEGEL - En kvalitativ studie av identitetsskapande och självbild hos unga Facebookanvändare

Kerstin Blood-Holland och Malin Michea

The purpose of this study was to gain a deeper understanding of identity formation through social media and how this affects the individuals self-image. The question was: "What strategies do young adults use in the construction of their online identity on Facebook through status updates?" and "How does this online identity relate to their self-image?" The chosen method was Multi-Grounded Theory. Six people aged 18-23 years were included in the study. Data was obtained from observation of the informants status updates, and from personal interviews regarding these updates. The results showed that the informants strategically try to present their identity as authentic, and that they experience a sense of heightened self-confidence when viewing their own status updates.

Syftet med studien var att få en djupare förståelse för identitetsskapande via sociala medier, och hur detta identitetsskapande påverkar individens självbild. Frågeställningen var: "Vilka strategier använder unga vuxna i konstruerandet av sin nätidentitet på Facebook genom statusuppdateringar?" och "Hur förhåller sig denna nätidentitet till deras självbild?" Som metod valdes Multi-Grounded Theory. Sex personer i åldern 18-23 år deltog i studien. Datainsamling skedde genom observation av informanternas statusuppdateringar, och personliga intervjuer kring dessa. Resultatet visade att informanterna strategiskt försöker framställa sina nätidentiteter som autentiska, och erfar en känsla av förhöjt självförtroende vid betraktandet av sina egna statusuppdateringar.

De senaste decenniernas snabbt ökande användande av Internet generellt, och sociala medier specifikt, har skapat en ny plattform för socialt samspel på sätt som inte har någon jämförelse ur ett historiskt perspektiv. Andelen av Internetanvändarna som besöker sociala nätverk har ökat med tio procent per år sedan 2008, och det syns inte någon avmattning, annat än hos de yngre (16-25 år) där i stort sett alla (96%) använder sociala nätverk. Communities och andra sociala nätverk ingår i dagliga rutiner för allt fler människor, och de senaste två åren har antalet användare fördubblats (Findahl, 2011).

Den snabbt framväxande Internetkulturen har medfört virtuella mötesplatser för människor; sociala nätverk där individer kommunicerar och interagerar med varandra på sätt som i olika avseenden både liknar och skiljer sig från offline-sammanhang. Grasmuck, S., Martin, J. & Zhao, S (2008) menar att den sociala världen idag omfattar både online och offlinevärlden, och att det är av vikt att individer lär sig hantera båda världarna. Detta för att det digitala "jaget" kan stärka identiteten, och också möjligen öka tillfällena till social gemenskap i offlinevärlden.

Då Facebook är det mest använda sociala nätverket idag (Findahl, 2011), är det ett område som är angeläget att kartlägga och utforska. Till Facebook går man dagligen för att ta del av sina vänners information, göra statusuppdateringar om var man är och vad man gör, man startar och deltar i olika grupper för diskussioner eller sakfrågor, och diskuterar vardagshändelser och politik, enligt Findahl (2011). Genom de sociala medierna blandas det privata med det offentliga, nya kommunikationsvägar och uttryckssätt bildas, och gränsen mellan online- och offlinevärlden tycks bli alltmer flytande i takt med att tekniken för ständig uppkoppling utvecklas. I denna nya konvergenskultur, som Williams (2008) beskriver som en samverkan mellan användare och informationsflöde som sker via en mängd medieplattformar, är Facebook en viktig arena för socialt samspel och identitetsskapande.

En genomgång av tidigare studier visar att Facebook och andra sociala medier är ett snabbt växande forskningsområde där nya teorier genereras, samtidigt som även klassiska teorier inom psykologi och sociologi appliceras på den nya kontexten.

Den höga hastigheten med vilken de teknologiska framstegen sker, medför ett behov av kontinuerlig och ständigt uppdaterad forskning. Studier om sociala mediernas relation till och inverkan på individ, kultur och samhälle, är viktiga ur ett samtidsperspektiv, och kommer i framtiden möjliggöra förståelse för hur utvecklingen har gått till.

Syftet med denna studie är att få en djupare förståelse för och kunskap om identitetsskapande sker via sociala medier, och hur detta identitetsskapande påverkar självbilden hos individen.

Frågeställningen är: “Vilka strategier använder unga vuxna i konstruerandet av sin nätidentitet på Facebook genom statusuppdateringar?” och “Hur förhåller sig denna nätidentitet till deras självbild?”

### Tidigare forskning

Som teoretisk grund och tolkningsgrund för denna studie, ligger Carl Rogers (1959) personlighetsteori, som utgår ifrån att individen strävar efter en samklang, *kongruens*, mellan självbild och självuppfattning. Rogers (1959) menar att människan vill känna, uppleva och bete sig på sätt som stämmer överens med hennes självbild och ideal-jag. En individs egenvärde består av tre delar. Den första är självkänsla; vad individen tycker om sig själv. Självkänslan utvecklas i interaktion med andra. Den andra är självbilden som påverkar hur individen tänker, känner och beter sig. Den tredje delen är ideal-jaget; vem individen skulle vilja vara. Ideal-jaget är flexibelt och ändras utifrån ålder, mognad och uppnådda mål (Rogers, 1959).

Rogers (1959) menar att människan har en inneboende vilja att utvecklas, och han lyfter fram två behov som särskilt viktiga; behovet av uppskattning från andra, och behovet av självaktning. De upplevelser individen har är avgörande för dennes utveckling, och individen måste lära sig att skilja mellan beteenden som leder framåt och beteenden som inte gör det. Då väljer individen, enligt Rogers (1959), det rätta beteendet för att få positiv respons i det sociala samspelet och självbilden kan styrkas.

Though it appears that positive regard must first be experienced from others, this results in a positive attitude toward self which is no longer directly dependent on the attitudes of others.

The individual, in effect, becomes his own significant social other. (Rogers, C. 1959, sid. 210)

När individens självbild och ideal-jag närmar sig varandra, ökar kongruensen, vilket leder till ett högre upplevt egenvärde. När självbilden och ideal-jaget ligger för långt ifrån varandra, uppstår inkongruens, vilket får en negativ inverkan på individens känsla av egenvärde.

Som komplement till Rogers (1959) personlighetsteori, inkluderas även Goffmans (1959) "dramaturgiska perspektiv", om identitetsskapande inom och med hjälp av det sociala samspelet. Grundläggande i denna teori är idén om individen som en aktör på den sociala "scenen" där möjlighet finns att kontrollera andras beteenden, attityder och reaktionsbetingade behandling av individen, i enlighet med det mål som önskas uppnås. Goffmans (1959) och Rogers (1959) teorier konvergerar när det gäller individens behov av att känna samklang mellan de olika aspekterna av självet, och de negativa effekter som kan uppstå när det finns inkongruens mellan dessa. Goffman (1959) använder begreppet *diskrepans* för alltför vida klyftor mellan aspekterna av en persons sammansatta identitet. Medan Rogers (1959) personlighetsteori är centrerad kring identitetsskapandeprocessen ur ett individperspektiv, utgör Goffmans (1959) teori ett värdefullt komplement då den i första hand fokuserar på det identitetsskapande som sker i samspelet mellan individen och dennes sociala grupp.

Det identitetsskapande som studien berör, avser den process då individer använder sig av de många verktyg som finns tillgängliga inom ramarna för de sociala medierna, för att skapa en bild av sig själva - en identitet på nätet - som representerar dem i deras sociala nätverk. Boyd (2007) menar att i vardagliga situationer fungerar den fysiska kroppen som det viktigaste instrumentet i individens uttryck för eller framträdande av sin identitet; *identity performance*. Individen representerar sig själv genom sitt sätt att tala, röra sig och klä sig. Genom att avläsa responsen på dessa uttryck, lär sig individen att manipulera och justera sin framställning för att bli uppfattad på ett önskvärt sätt. I sociala medier, menar Boyd (2007), är den fysiska kroppen inte synlig på samma sätt, och individer måste därför använda sig av medierande redskap så som bilder, videoklipp och musik för att kunna förmedla olika intryck av sig själva. Boyd (2007) understryker dock *skrivandet* som viktigast för identitetsskapandeprocessen på nätet, och menar att i sociala medier skriver sig individer till att "finnas", och skapar en sorts digital kropp som används som självrepresentation. Denna identitet, som konstrueras i sociala medier och som växer fram kumulativt genom individens handlingar, så som statuppdateringar, är central för denna studie. Begreppet *identitet* används här således inte utifrån ett antagande om autencitet eller anknytning till individens uppfattade eller självupplevda identitet i offline-sammanhang. Begreppet avser den sammansatta bilden som individen projicerar i sitt användande av sociala medier. Då relationen mellan denna och individens "verkliga" eller självupplevda identitet diskuteras, används begreppet *självbild*.

Individen kan använda sig av en mängd olika metoder och uttryck för att konstruera sin identitet, menar Goffman (1959). Det handlar dels om att individen manipulerar med hur han eller hon själv

framstår, men även om att påverka den sociala kontexten eller gruppen där individen deltar. Genom att styra definitionen av olika situationer och roller i det sociala sammanhanget, kan individen optimera förutsättningarna för att framstå på det sätt han eller hon vill. Ett exempel kan vara att en individ som önskar framstå som populär på en tillställning - eller på sin profilsida i ett socialt nätverk på Internet - använder sig av ett familjärt tilltal i sina interaktioner med personer denne egentligen inte är så vidare bekant med. Detta för att skapa eller förstärka intrycket av att vara mycket populär, inför andra människor som betraktar interaktionerna.

Enligt Goffman (1959) betraktar människor information om varandra som mer eller mindre pålitlig, beroende hur den förmedlas. Det som en individ till synes omedvetet avslöjar om sig själv tillmäts högre trovärdighet av andra och kan därför få en större betydelse för hur individen kommer att uppfattas. Individen kan dock styra detta "oreflekterade beteende" för att på ett mer effektivt sätt skapa sin identitet, genom att låtsas vara omedveten om vilka signaler han eller hon sänder ut till andra om sig själv. Om individen på olika sätt kan få sitt agerande att framstå som oavsiktligt och att det inte är meningen att avslöja information om sin personlighet, ökar det trovärdigheten.

Detta gäller även användandet av olika symboler som ledtrådar till individens personlighet. Implicita sådana, där identitetsbudskapet är underförstått och inte explicit uttalat, ses som mer trovärdiga (Goffman, 1959). Implicita uttryck för identitet, kan beskrivas som budskap om vem man är, som ligger dolt inuti ett andra, mer uppenbart budskap. Användandet av implicita uttryck för identitet i sociala medier, tas upp av bland andra Strano (2008) och Boyd (2007), som visar att användare av sociala medier bäddar in budskap de vill förmedla om sig själva, inuti andra budskap som av användaren anses mer acceptabla att förmedla öppet. Som exempel, kan en användare som önskar visa upp ett fotografi av sig själv som denne tycker är attraktivt, göra detta under förespejlingen att vilja berätta om aktiviteten på fotografiet. På så vis kan ingen negativ egenskap, som skulle kunna förknippas med beteendet att vilja framhäva sitt utseende, tillskrivas användaren bakom fotografiet. Användaren räknar med att båda budskapen, det explicita och det implicita, kommer att tolkas av den som tittar, och att budskapen kommer att spela en roll i hur användaren blir uppfattad.

Studier av Boyd (2007), Williams (2008) samt Zhao et. al (2008) visar att användare av sociala medier till stor del konstruerar sina nätidentiteter med hjälp av implicita uttryck, inbäddade i olika sorters symboler och uttryck, som exempelvis länkar till musik, videoklipp, fotografier, nyhetsartiklar och annan media. Användarna förlitar sig på att det finns en intersubjektiv förståelse

av det material som refereras till hos publiken, det vill säga, de andra användarna i deras sociala nätverk. De förlitar sig också på att deras referenser kommer att tolkas på ett - eller flera - sätt som överensstämmer med bilden av sig själva de önskar förmedla. Både identitetskonstruktion och tolkning är till stor del kontextberoende, eftersom det är helheten av det användarna publicerar som uppfattas som deras nätidentitet, snarare än enskilda statusuppdateringar. Identitet, menar Ligorio och Talamo (2001), är inte en statisk egenskap hos deltagarna, utan snarare förhandlas den genom interaktion i den sociala kontexten, och baseras på de särdrag och roller deltagarna antar inom denna kontext.

Att en individs representation av sig själv i sociala medier kan få en betydelse för hur denne uppfattas av andra människor i offline-sammanhang, visar en studie av Karl och Peluchette (2010), som beskriver hur negativa uppfattningar kan skapas kring användare som är "vårdslösa" i valet av information de publicerar om sig själva. En annan studie av Ellison, N. B., Steinfield, C. & Lampe, C. (2007) visar att Facebookanvändande kan ha en positiv inverkan på en individs sociala liv i offline-sammanhang, och att användandet av Facebook kan bidra till ett högre "socialt kapital" i form av vänner och bekanta.

Enligt Graham, M., Greenfield, P., Manago, A. & Salimkhan, G. (2008) ger sociala medier på Internet individen möjlighet att utforska sin identitet. Att representera sig själv i sociala medier gör det möjligt att manipulera intrycket av det fysiska utseendet, fritidsintressen, humor och social status. Det rör sig sällan om att användarna använder sig av rena lögner eller stora överdrifter som löper risk att "avslöjas" i konstruktionen av sin nätidentitet. Snarare används mycket små och subtila strategier för att optimera den sammantagna helheten av hur man framstår, utan att riskera att bli utpekad som farandes med osanning. Goffman (1959) menar att "(...) kommunikationstekniker som t.ex. anspelningar, taktiska tvetydigheter och väsentliga utelämnanden gör det möjligt för felinformeren att dra nytta av lögnen utan att, tekniskt sett, ha farit med någon lögn." (sid. 60-61).

I konstruktionen av sin nätidentitet beaktar användarna den tänkta publikens heterogena natur och överväger olika möjliga tolkningar av de uttryck, material eller referenser de publicerar. Genom dessa är det möjligt att manifesteras aspekter av sin identitet som är i ett initialt stadie av sin utveckling. Den sammansatta bilden av sig själv som användaren presenterar, kan alltså betraktas som en idealiserad bild eller ett "tänkbart själv"; en representation av individens egen önskade identitet. Denna kan, genom respons i det sociala samspelet, förankras i gruppen och i individen

själv (Graham et al., 2008). Ligorio och Talamo (2001) menar att interaktionen och diskursen i användandet av sociala medier inte används som processer för att beskriva jaget, utan för att *bygga* jaget, i en dialogbaserad verklighet.

Rogers (1959) menar att behovet av uppskattning av andra och behovet av självaktning interagerar tillsammans och utvecklar vår självkänsla för att vi ska nå kongruens i egenvärdet. Individen gör i sitt identitetsskapande inte bara anspråk på en identitet, utan skapar även ett socialt strukturellt sammanhang där bekräftelse av denna identitet är möjlig. Om identiteten bekräftas får individen en känsla av kompetens och betydelse, och en ökad känsla av att passa in och höra samman med den sociala gruppen (Burke & Cast, 2002). I sociala medier utgörs detta sociala sammanhang av andra användare; den publik som individen projicerar sin nätidentitet inför. Genom att lämna kommentarer, ger publiken en form av social verifikation som stärker den projicerade identitetens trovärdighet, och legitimerar den inför individen och den övriga sociala gruppen. Detta ökar sannolikheten för att bilden ska integreras som en attraktiv aspekt av självet hos individen (Graham et al., 2008). Även Placencia (2010) menar att vår egen subjektiva syn på oss själva inte är en säker guide till vår identitet utan vi måste få input från andra för att bestämma vad vi är, socialt sett. Samtidigt, anser författaren, så måste vi vara öppna för och lära oss om oss själva av andra, eftersom vår sociala identitet är ett resultat av både den egna självbilden och hur andra ser på oss i gruppen. Resultatet av en kvalitativ studie av Kim, J., Kim, M. & Nam, Y. (2010) tyder på att individer som till stor del förlitar sig på omgivningen i konstruktionen av sitt själv i högre grad är motiverade att använda sig av sociala nätverk på Internet, och upplever större tillfredsställelse än andra i sitt användande av dessa.

I det sociala samspelet med andra kan en individ också nekas bekräftelse, när denna gör anspråk på en roll eller social position som han eller hon inte anses vara berättigad till. Detta kan vara på grund av att individen inte kan "backa upp" sitt anspråk med tillräckligt mycket eller tillräckligt trovärdig information om sig själv, eller blir avslöjad med att bete sig på ett sätt som inte stämmer överens med den han eller hon utgett sig för att vara (Goffman, 1959).

Resultatet av en studie gjord av Gonzales och Hancock (2011) visar att individers självkänsla kan påverkas positivt genom att de tar del av sin egen Facebook-profil. Författarna menar att bilden som individen konstruerar av sig själv är till viss del idealiserad och optimerad för att stämma överens med den identitet individen önskar sig. Även om individen är medveten om denna aspekt, får



betraktandet av sin egen Facebookprofil en positiv effekt på individens självuppfattning och självkänsla.

## Metod

Syftet med studien var att få en djupare förståelse för och kunskap om identitetsskapande sker via sociala medier, och hur detta identitetsskapande påverkar självbilden hos individen. Med detta som utgångspunkt valdes en interpretativ, hermeneutisk ansats. Att göra studien utifrån en ansats med tolkning i fokus, ansågs lämpligt med hänsyn till fenomenets komplexa natur, det individorienterade perspektivet, och för att kunna nå en nyanserad och djupgående förståelse som det ansågs att kvantitativa mätningar inte skulle kunna erbjuda.

Att enbart använda insamlad data i form av statusuppdateringar från informanternas Facebookprofiler, vilket var det första steget av två i datainsamlingen, ansågs inte kunna ge tillräckliga tolkningsmöjligheter. Att samla in data i ytterligare ett steg, där informanterna själva kunde bidra med värdefulla förklaringar och ytterligare möjliga tolkningar av data insamlad i det första steget, ansågs vara ett sätt att nå den djupare förståelse som utgjorde studiens syfte. Därför valdes intervjuer med informanterna som ett kompletterande ytterligare steg i datainsamlingen. Detta gav möjlighet till ytterligare iterering av datan, i enlighet med den hermeneutiska spiralen. Kvale och Brinkmann (2009) beskriver den hermeneutiska spiralen som en process mellan delar och helhet i datamaterialet, där man "Utifrån en ofta vag och intuitiv uppfattning om texten som helhet tolkas de enskilda delarna, och utifrån dessa tolkningar relateras delarna i sin tur till helheten och så vidare." (sid. 226).

Denna iterativa process överensstämmer väl med *Multi-Grounded Theory*, som valdes som analysmetod. I *Multi-Grounded Theory* används tidigare forskning i hela analysprocessen, och genom itereringar och abstraherande av data skapas ny kunskap, till skillnad från *Grounded Theory* som är en induktiv metod som kategoriserar empirisk data. I *Grounded Theory* är utgångspunkten att data ska analyseras och abstraheras utan användning av tidigare forskning, vilket leder till kategorier som är grundade i den egna empirin. Dessa kategorier ställs sedan emot varandra. Detta, menar menar Goldkuhl och Cronholm (2010), kan innebära ett problem, genom att man får en alltför stor bredd i datan och det kan bli svårt att kategorisera den. I *Multi-Grounded Theory* används tidigare forskning parallellt i hela processen, vilket gör att datan kontinuerligt hålls

samman av teori, och detta kan underlätta analys och kategorisering. Att använda tidigare forskning i teoribildandet kan ge både inspiration och provocera fram kategorier för analysen av empirisk data (Goldkuhl & Cronholm, 2010).

### *Val av metod*

Att använda Multi-Grounded Theory som analysmetod av data innebär att datan analyseras i flera steg med hjälp av induktiva och deduktiva metoder, och i varje steg, eller iterering, grundas datan ytterligare både i existerande teorier och i nya kunskaper.

Genom att använda befintliga teorier i analysen slipper man ”uppfinna hjulet på nytt”, eftersom forskning i sig bygger ny kunskap genom att förstå existerande kunskap i nya sammanhang.

Att relatera den egna empirin till tidigare forskning ger en bredare bas för nya slutsatser som leder till ny kunskap och nya teorier att gå vidare med (Cronholm, 2004). I denna studie utgjorde tidigare forskning och teorier den grund från vilken den iterativa processen tog sin riktning. Centrala begrepp ur teorierna kunde användas i varje steg för att skapa en struktur som gjorde analys och tolkning sammanhängande och meningsfull. Tidigare forskning och teorier användes genom hela processen, från den inledande grova kategoriseringen, och vidare i analysen då datan konceptualiserades och abstraherades fram till de slutgiltiga kategorier genom vilka tolkningen av resultatet gjordes.

Multi-Grounded Theory skapar alltså en växelverkan mellan de existerande teorierna och den empiri på vilken studien är byggd, vilket leder till sammanhållna resultat som baseras både på intern, extern och teoretisk grund. Denna växelverkan mellan existerande teorier och den nya kunskap som växer fram ur analysen, skapar de kategorier som möjliggör tolkning av resultatet. Goldkuhl och Cronholm (2010) beskriver denna process som att arbeta med förgrund och bakgrund; kategoriseringen är förgrunden medan det löper en parallell grundningsprocess i bakgrunden. Det innebär att man jämför de existerande teorierna under pågående analys, och då kan nya insikter skapas. Den processen, att både skapa och grunda teorier, menar Goldkuhl och Cronholm (2010) är både kreativ och kontrollerande.

### *Undersökningsdeltagare*

Sex personer i åldrarna 18-23 år medverkade i studien. Kriterierna för medverkande i studien var utöver åldersavgränsningen att informanterna skulle vara ”aktiva Facebook-användare”, och uppdatera sin Facebookstatus minst en gång om dagen. Informanterna anmälde själva sitt intresse för medverkan efter att öppna förfrågningar gjorts i Facebookgrupper för gymnasie- och högskolor. Samtliga informanter var vid tillfället studerande, och samtliga var kvinnor.

### *Urval av data*

Den data som ligger till grund för studien utgjordes dels av insamlat material från informanternas Facebook-profiler, dels data från de personliga intervjuer som gjordes med informanterna, med det insamlade materialet som utgångspunkt. Det insamlade materialet från Facebook-profilerna utgjordes av text, fotografier och länkar, och uppgick till totalt 156 enskilda uppdateringar. Intervjumaterialet bestod av intervjuer som transkriberats från ljudinspelning. Det gjordes sex intervjuer som varade mellan 45 och 90 minuter, och total intervjutid uppgick till 7 timmar och 5 minuter samt genererade totalt 110 sidor transkriberad text (Tabell 1).

Tabell 1

Översikt över insamlad data

---

Informant	Intervjutid	Antal statusuppdateringar	Antal sidor transkribering
Elsa	90 min	32	24 sid
Hanna	90 min	29	23 sid
Louise	70 min	26	17 sid
Marika	45 min	19	13 sid
Edith	55 min	22	15 sid
Josefin	75 min	18	28 sid
Summering	7:05	156	110

---

## *Procedur*

Inledande gjordes en öppen förfrågan (Bilaga 1) efter informanter på Facebook där den tilltänkta målgruppen kunde tänkas befinna sig, så som grupper för gymnasie- och högskolor. Dessa grupper hittades via Facebooks sökfunktion. Urvalet begränsades till skolor inom geografiska områden som skulle möjliggöra personliga intervjuer med informanterna. Utifrån statistik över användning av sociala medier (Findahl, 2011) och den tidigare forskning som ligger till grund för studien, gjordes ett antagande om att identitetskonstruktion via Facebook i stor utsträckning sker bland “unga vuxna” - från tonåren och en bit upp över tjugo år. Avgränsningen för studien gjordes därför till åldersgruppen 18-23 år. En avgränsning gjordes även till individer som använde sig av Facebook frekvent och gjorde minst en statusuppdatering per dag. Enligt skriften “Svenskarna och Internet” av Stiftelsen för Internetinfrastruktur (2011) använder sig i stort sett alla mellan 16-25 år av sociala nätverk:

Under de senaste fyra åren har andelen av Internetanvändarna som besöker sociala nätverk ökat med tio procentenheter för varje år. Någon avmattning syns inte, annat än takeffekten bland de yngre (16-25 år) där snart alla (96%) är ute på de sociala nätverken. (sid. 18).

Efterhand som svar på förfrågan inkom, mailades de intresserade en mer detaljerad beskrivning (Bilaga 2) av studien. Denna innehöll information om studiens syfte, hur den skulle komma att användas, och information om de etiska riktlinjerna enligt Vetenskapsrådets skrift “God forskningssed” (2011) som studien gjordes utifrån. Personerna upplystes om att de genom att tacka ja till att delta i studien gav tillåtelse till att de egna aktiviteterna på deras Facebookprofiler observerades och samlades in, från den tidpunkt de tackade ja till deltagande, och en vecka bakåt i tiden. De informerades också om att deltagande i studien skulle innebära att bli intervjuad personligen vid ett tillfälle, på överenskommen plats och tid som passade informanten.

De första fyra personerna som mottog mailet tackade ja till att delta i studien, och en tackade nej utan vidare förklaring. Ytterligare två personer hörde av sig och tackade, efter att ha tagit del av informationen, ja till deltagande. Sammanlagt deltog sex av de sju personer som svarade på förfrågan i studien.

Den inledande datainsamlingen gjordes av informanternas statusuppdateringar som postats under en veckas förfluten tid. Andra steget av datainsamlingen gjordes genom personliga intervjuer med informanterna. Alla intervjuer skedde på en plats som överenskommit i samråd med respondenten,

där de kände sig trygga och tillfreds. Samtliga informanter gav samtycke till att intervjuerna spelades in. Intervjuerna var semistrukturerade och gav utrymme för spontana följdfrågor, och för informanternas spontana berättelser. Informanterna delgavs det material i form av statusuppdateringar som insamlats från deras Facebookprofil, och varje statusuppdatering var en utgångspunkt för frågorna. I många fall ansåg informanterna att de inte hade någonting att säga om de av sina statusuppdateringar som de ansåg var likvärdiga och hade samma motiv bakom sig som andra de redan hade pratat om, och då lämnades dessa utan vidare frågor. Detta för att behålla den avslappnade tonen i intervjun och låta samtalet fortlöpa utan att låta det begränsas alltför strikt av intervjuguiden, något som Kvale och Brinkmann (2009) menar är fruktbart.

### *Bearbetning och analys av data*

Inledande gjordes en grov kategorisering av den insamlade datan i form av statusuppdateringar från informanternas Facebookprofiler, vilket resulterade i tolv kategorier. Dessa kategorier gjordes utifrån en kombination av förförståelse och den tidigare forskningen och teoriramen, varifrån centrala begrepp identifierades och användes i formuleringen av kategorier. I många fall kunde samma delar av datan placeras i ett flertal kategorier, vilket också gjordes.

I nästa steg abstraherades datamaterialet ytterligare med hjälp av teoriram och tidigare forskning och tio kategorier bildades, varav fyra av de ursprungliga kategorierna fanns kvar. Inför den andra delen av datainsamlingen; personliga intervjuer, kodades datan efter dessa kategorier, och intervjuerna gjordes med den kodade datan som utgångspunkt.

Efter att intervjuerna hade genomförts och transkriberats, prövades den nya datan mot de existerande kategorierna och delades in under dem. Genom iteration av analysprocessen jämfördes kategorierna parallellt med tidigare analys, teoriram och tidigare forskning, och nio kategorier abstraherades slutligen fram och användes för att tolka och presentera resultatet. Två av dessa kategorier ansågs vara mer centrala och övergripande, medan övriga sju var att betrakta som underkategorier till de två huvudsakliga.

### *Kvalitetsvärdering*

Att etiskt förhålla sig till informanter och datamaterial är en grundförutsättning för att en studie eller forskningsfråga skall vara trovärdig (Kvale & Brinkmann 2009). Detta är något som iakttagits under hela datainsamlingsprocessen, inklusive intervjusituationen, där stor vikt har lagts vid att

förutsättningslöst och utan ledande frågor samtala kring det datamaterial som insamlats från informanternas Facebook-profiler (Bilaga 3).

Datainsamlingen från informanternas Facebookprofiler samlades in från förfluten tid, från det datum de tackade ja till att delta i studien och sju dagar tillbaka, detta för att informanternas statusuppdateringar inte skulle kunna påverkas av vetskapen om deltagandet i en studie.

Intervjuerna som hölls var semistrukturerade, och respondenterna hade många åsikter i allmänhet om ämnet och var överlag "pratglada", vilket gjorde att intervjuerna i viss mån antog en informell karaktär, dock med informanten i ständig fokus. Det ses ändå som positivt, då det upplevdes att detta ledde till djupgående och komplexa resonemang från informanterna. De var också medvetna om att intervjuerna skulle transkriberas, och informerades om att de hade möjlighet att läsa transkriberingarna och korrigera dem, men ingen av dem ansåg det nödvändigt.

Enligt Kvale och Brinkmann (2009) kan intervjuaren betraktas som det primära forskningsverktyget, förutsatt att intervjuaren som forskare lever upp till kvalifikationer som öppen, tydlig, strukturerande, minnesgod och tolkande med förmåga att ställa kritiska frågor.

Trovärdigheten i studien i förhållande till dess syfte, kan tack vare metodvalet betraktas som god, då empiri och teoretiseringar parallellt arbetas fram, med tolkningar som pendlar tillbaka till tidigare forskning för att utvecklas till teoretiserande och konkretiserande av de kategorier som utgör resultatet.

Förhållningssättet till studien och empirin är av vikt vid en kvalitativ studie då forskaren kan sägas vara del av empirin (Kvale & Brinkmann, 2009), genom att denne med sin förförståelse påverkar tolkning och resultat. Utförandet av denna studie har genomsyrats av ett reflexivt förhållningssätt, med ett både ett emiskt och etiskt perspektiv på empiri, abstraktion och tolkning av den data som hanterats, och en kontinuerlig diskussion kring den egna förförståelsen och påverkan av resultatet. Det har funnits en medvetenhet för att den valda metoden medför en risk att tolkningsramen blir alltför snäv. Det har också tagits i beaktande att användandet av tidigare forskning och teori i varje steg av analysen, kan innebära att resultatet blir av enbart konfirmerande karaktär, vilket skulle anses negativt med hänsyn till studiens syfte. Då dessa risker har varit i fokus under den utvärderingsprocess som fortgått under hela studiens genomförande, anses de ha kunnat undvikas

med gott resultat.

### *Etiska överväganden*

Vid kvalitativ forskning med intervjuer som bas för empirin är det viktigt att hålla ett etiskt perspektiv på det material som hanteras. Detta innebär att deltagarna informeras om de etiska förhållningsregler som är uppställda för humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning enligt Vetenskapsrådet (2011). Denna studie har genomförts utifrån riktlinjer i skriften "God Forskningssed" (Vetenskapsrådet, 2011), vilket innebär att deltagarna aidentifierats, det insamlade materialet har behandlats med konfidentialitet, och god forskningsetik har iakttagits. Med detta avses att hänsyn har tagits till informanternas integritet. Känsliga personuppgifter såsom personnummer, har inte hanterats. Alla deltagare har skriftligen samtyckt till studien.

Deltagarna i studien informerades om att de i rapporten skulle komma att aidentifieras och ges fiktiva namn. Sannolikheten att någon informant blir identifierad eller upptäckt i undersökningen är mycket liten, då målgruppen för uppsatsen är begränsad. Generellt går det inte heller att söka fram enskilda statusuppdateringar varken inom eller utanför Facebook, och dessutom erbjuder Facebook ytterligare sekretessinställningar som kan göras av informanterna själva. De informerades om att deras uppdateringar kunde komma att citeras ordagrant, vilket ingen av informanterna såg som ett problem.

Ur en etisk synvinkel har vårt material använts på det vis det är avsett. Svaren har varken tillrättalagts eller förfalskats.

## Resultat

Tabellen visar en översikt av analysprocessens olika steg. Den inledande kategoriseringen av data var av allmän karaktär och fyllde en sorterande funktion, där samma statusuppdateringar i många fall kunde placeras i två eller flera kategorier på samma gång. Dessa tolv kategorier reducerades i nästa steg till tio stycken. De nya kategorierna skapades i tolkningen av de tidigare, av vilka en del kategorier smältes samman till en enda, och fyra kategorier behölls i sin ursprungliga form. Utifrån dessa nya kategorier kodades datan inför intervjuerna med informanterna. Efter denna andra datainsamling, abstraherades nya kategorier fram ur den sammanslagna datan från de båda insamlingarna. Resultatet presenteras utifrån två huvudsakliga kategorier; *implicita budskap om identitet* och *spegling av självet*. Under dessa delas resultatet in i vad som är att betrakta som förtydligande underkategorier, som beskriver aspekter av de huvudsakliga kategorierna.

Tabell 2

### Översikt över kategorier

Kategori	Analys	Analys
Ref till populärkultur	Externa/interna ref	Implicita budskap om identitet
Ref till nyheter/politik	Humor	Överv. av möjliga tolkningar
Ref till andras statusuppdaterat	Implicita budskap om id.	Interkontextuella referenser
Information (plats, aktivitet)	Ofördelaktig info om sig själv	Kontrastering
Humor	Fördelaktig info om sig själv	Idealjag
Implicita budskap om identitet	Uttryck för känslor	Strategier för ökad trovärdighet
Interna skämt	Ironi	Strat/förm. av identitetsbudskap
Fotografier	Utseende	Social verifikation
Sympatisökande	Responssökande	Spegling av självet
Känslotillstånd	Självreferenser	
Fördelaktig info om sig själv		
Ofördelaktig info om sig själv		
12	10	9



### *Implicita budskap om identitet*

Den större delen av det insamlade materialet från informanternas Facebookprofiler och ”väggar” tolkades vid en inledande analys som innehållande olika typer av mer eller mindre implicita budskap om identitet; något som till stor del bekräftas i intervjuer med informanterna kring materialet. Dessa budskap utformas och förmedlas dock på olika sätt. Detta sker i relation till, och kontrast mot, ett flertal av informanterna upplevda kontexter och intersubjektiva föreställningar, inom det sociala sammanhang de befinner sig i online.

### *Övervägande av möjliga tolkningar*

Samtliga informanter berör vid något tillfälle problematiken i att skriva statusuppdateringar som kommer att läsas av ett stort antal olika människor, vilket medför en mängd olika tänkbara tolkningar av det som skrivs. I stället för att undvika att göra statusuppdateringar om potentiellt känsliga, privata eller provocerande ämnen, visar det sig under intervjuerna att flera av informanterna gör överväganden innan de postar uppdateringen, och föreställer sig - som en informant uttryckte det - “värsta möjliga tolkning” av det skrivna. Om denna tolkning, den mest negativa tänkbara, fortfarande ligger inom ramarna för vad informanterna upplever att de kan acceptera att andra tänker och tycker om dem, postar de uppdateringen.

Statusuppdateringarna innehåller ofta budskap som är avsedda för en speciell person eller grupp. När dessa skrivs tar informanterna hänsyn till hur de kommer att framstå för människor som inte är insatta och inte förstår undermeningen. Samma sak gäller med statusuppdateringar som är interna, skämtsamma referenser mellan dem och nära vänner, som kommer att framstå som obegripliga för alla andra.

”Hänger ut från fönstret. Jag har en kniv. – med [en vän]” - Hanna

Informanten Hanna förklarar att den sortens statusuppdateringar fyller ett syfte. Även om ingen förstår vad som är roligt så förstår de att det är ett skämt, vilket de, tror Hanna, kommer att tolka som att hon är en humoristisk person. Det visar också att hon för tillfället är tillsammans med en vän och att de har roligt tillsammans. Att visa att de har interna skämt, tycker Hanna signalerar till den som läser att det finns ett speciellt band mellan henne och vännen, att de står varandra nära.

Två av informanterna uttrycker vid något tillfälle under intervjuerna att fenomenet “facerape” (att

en person vid ett obehågat tillfälle gör en provocerande eller humoristisk statusuppdatering på någon annans profil) har gjort det lättare att "komma undan" med att skriva saker som skulle kunna framställa dem på ett ofördelaktigt sätt. Det kan röra sig om exempelvis sexuella budskap, eller att uttrycka sig med för personen okaraktäristiskt starka ord, som svordomar och könsord.

Informanterna räknar med att vissa kommer att förstå att de menar allvar, medan andra kommer att tro att det bara är någon som skämtar och ignorerar det skrivna. Vid frågan om det inte finns risk för att någon konfronterar dem om vad de skrivit, menar informanten Tilda det är en oskriven regel på Facebook att inte ifrågasätta andras statusuppdateringar på det sättet.

Man gör inte så på Facebook. Det är lite som en oskriven regel. Visst, det finns folk som bryter mot den ibland, men om någon skulle ifrågasätta en av mina sådana statusar, så kan jag ju bara låta bli att svara... så får de helt enkelt undra! Huvudsaken är att jag varken bekräftar eller förnekar. Så länge jag inte gör det, så kan ingen döma mig. - Tilda

### *Interkontextuella referenser*

I det insamlade materialet från informanternas statusuppdateringar framträder en viss typ av uppdatering, som tolkades som referenser till de aktiviteter som pågick i informanternas egna sociala kretsar på Facebook, något som också bekräftas av informanterna själva. Uppdateringarna handlar om sådant som omdiskuterade nyheter, TV-program som många följer, idrottsevenemang och annat som blir dominerande ämnen i informanternas nyhetsflöden på Facebook.

"OMG YES MÅL! CHELSEA! BIEBER! BARCA! TORRES! DOMARJÄVEL!" - Elsa

Dessa uppdateringar görs enligt informanterna utifrån ett antagande om att de aktiviteter de kan se på sin egen Facebook, som görs av deras vänner och bekanta, i stort sett liknar de aktiviteter som sker i allmänhet på Facebook just då; en någorlunda homogen riktning eller trend i de uppdateringar som för tillfället publiceras. Därför känner informanterna inte något behov av att ge en vidare förklaring till sina uppdateringar. Vid frågan om syftet med dessa statusuppdateringar, förekom ordet "ironi" mycket ofta. Elsa förklarar att man både kan visa att man är medveten om vilka ämnen som är populära att skriva om för tillfället, men att man samtidigt kan visa att man inte är intresserad, genom att utforma sin statusuppdatering på ett parodiskt vis.

Det är ett sätt att visa att man hänger med i vad som är 'happening' just då, man vet vad som händer, men vill samtidigt inte delta i det. Därför skriver man någonting som liknar det andra skriver, fast med ironi, så att det syns att man skämtar om det. Man överdriver. - Elsa

Andra referenser till flödet av statusuppdateringar är allvarligt menade och bär också på en sorts identitetsbudskap. Under tiden för studien dyker statusuppdateringar hos två (för varandra obekanta) informanter upp som handlar om samma sak; Elsa och Louise postar statusuppdateringarna "RIP MCA" och "It's a sad hiphop-day. RIP". De förklarar att de refererar till nyheten om att en känd hiphop-artist, Adam "MCA" Yauch i bandet Beastie Boys, har avlidit. Elsa och Louise har mycket liknande tankar kring sin egen statusuppdatering och den sortens statusuppdateringar i allmänhet. Båda säger att de blev ledsna över nyheten och ville sprida och uppmärksamma den i sina nätverk. Att visa att de bryr sig om artistens bortgång blir ett sätt att markera att de tycker om den aktuella musikstilen, men också att de hänger med både i nyheter inom den musikgenren och i nyhetsflödet i stort.

Samtidigt som Elsa och Louise tycker att deras statusuppdateringar är en fin gest för att uppmärksamma någonting de tycker är sorgligt, har de väldigt starka negativa åsikter kring användare som postar den sortens statusuppdateringar "för att få uppmärksamhet", enligt informanternas tolkning. De menar att det är vanligt, när en känd person just har gått bort, att människor postar statusuppdateringar om detta och utger sig för att vara ledsna, trots att de - enligt informanterna - inte ens gillade personen "på riktigt" och inte är "äkta" fans av den typ av genre eller nisch som den avlidna personen representerade. Det här beteendet beskrivs av Elsa som "pinsamt" och av Louise som "fejk", och båda menar att de får en negativ bild av personer som gör så.

### *Kontrastering*

Den här typen av statusuppdateringar ger alltså möjlighet att förmedla två helt olika budskap; man visar att man är trendmedveten och "hänger med" i vad som är populärt, samtidigt som man - om man inte är intresserad av det aktuella ämnet - kan distansera sig själv från det genom att ironisera över det. Den pågående aktuella trenden utnyttjas som någonting att kontrastera sig emot och därmed förmedla ett implicit identitetsbudskap om sig själv, sin personlighet eller sina intressen.

Det är inte bara aktuella händelser som informanterna använder i sina referenser och sin

kontrastering. Bland informanterna och de sociala grupper de tillhör på Facebook, verkar finnas intersubjektiva negativa uppfattningar om vissa grupper av användare som man inte gärna vill framstå som om man tillhör, och som det kan finnas ett socialt värde i att markera avstånd till, exempelvis med hjälp av den här sortens ironiska statusuppdateringar. Bland bilderna som informanten Hanna postade på sin Facebook-vägg under tiden för studien, fanns ett fotografi som föreställde Hanna själv, en liten pojke - Hannas lillebror, skulle det framkomma under intervjun - och en annan tonårstjej; en vän till Hanna. På bilden poserar tjejerna, som är blonda, med plutande läppar och halvslutna ögon, som om de är på väg att pussa den lille pojken som sitter mellan dem. Hanna menar att den uppenbara humorn och ironin i bilden gör att ingen skulle kunna missta henne och hennes vän för att vara "bimbos på riktigt".

Det roliga är ju att det finns tjejer som verkligen postar såna här bilder på sig själva på allvar... trycker upp tutarna och gör pussminer och tror att de är snygga. Det är de tjejerna vi driver med genom att härma dem. Eftersom [Hannas lillebror] är med på bilden så kan ingen tro att vi är seriösa. -Hanna

Fotografiet blir här en ironisk referens till en specifik grupp människor och ett fenomen; unga tjejer som postar sexuellt utmanande bilder på sig själva. Genom att imitera dessa bilder och posera på ett överdrivet utstuderat sätt, och samtidigt ha med det komiska inslaget - den lille pojken - blir bilden acceptabel att posta, förklarar Hanna. "Om vi inte hade överdrivit så mycket så skulle bilden inte ha blivit så rolig", säger hon, och vid frågan om hon skulle ha postat bilden om inte hennes lillebror varit med på den, svarar hon: "Nej, aldrig i livet! Då skulle folk ha kunnat tro att vi menade allvar, 'titta på oss, så snygga vi är' liksom. Det hade bara blivit pinsamt."

En annan grupp, som bland informanterna är den som framträder som mest negativt betraktad och som man inte vill förknippas med, är de Facebookanvändare som enbart gör vardagliga, triviala statusuppdateringar om exempelvis vad de tänker äta till middag, vad de tittar på för TV-program för tillfället, eller att de ska gå och lägga sig. Samtliga informanter berör vid något tillfälle under sina intervjuer den här typen av Facebookanvändare i negativa ordalag, och uttrycker en ovilja och ibland till och med en oro för att framstå som dem. En strategi för att undvika att bli sedda som denna grupp användare, blir för informanterna att posta parodiska varianter av dessa "tråkiga" statusuppdateringar, där de använder samma vardagliga tonfall som i de statusuppdateringar de driver med, men skapar en humoristisk kontrast genom informationen de förmedlar - som när Hanna i en statusuppdatering meddelar att hon "färgar könshåret". Hanna säger att hon ville skämta

genom att skriva någonting provocerande med ett vardagligt tonfall, på det rutinmässiga sätt som hon upplever att de "tråkiga" Facebookanvändarna gör i sina statusuppdateringar.

Det här var ett skämt mot alla som bara skriver tråkiga och seriösa saker, berättar varenda detalj om allt de gör. De som känner mig tycker nog "haha, kul". De som inte känner mig och kanske de som är lite äldre, vuxna, de förstår nog inte ironin. För många av dem är ju precis såna som jag driver med när jag skriver det här. Det säger nog om mig att jag inte är pryd, i alla fall, eftersom jag använder ordet "könshår". Det står jag för. - Hanna

### *Strategier för förmedling av identitetsbudskap*

Informanterna diskuterar sina statusuppdateringar med varierande grad av villighet att "erkänna" de syften som legat till grund för vad de har skrivit och postat. Ett flertal uppdateringar som vid en inledande analys har antagits innehålla implicita budskap om identitet, uppger informanten vid intervjutillfället att det inte har funnits något djupare budskap bakom än det som framgår vid första anblicken. Utifrån teoriramen för denna studie, kan ändå majoriteten av dessa statusuppdateringar tolkas som innehållande implicita identitetsbudskap. Huruvida dessa är avsiktliga eller ej, behandlas mer ingående i diskussionen.

"Alla mina jeans har blivit för stora. :/" - Louise

Informanten Louise skriver i en uppdatering att alla hennes jeans har blivit för stora. En ledsen "smiley" i slutet antyder att hon betraktar det som någonting negativt. Samtidigt, i kontexten av Louises övriga statusuppdateringar som till stor del handlar om hur hon tränar och kämpar för att gå ner i vikt, kan statusuppdateringen tolkas som ett sätt att förmedla att det går bra med viktnedgången, på ett indirekt sätt som inte framstår som skrytsamt. Louise säger själv under intervjun att hon faktiskt upplevde situationen som negativ, men nämnde i förbigående att det är något positivt att faktiskt ha gått ner i vikt. Ändå håller hon fast vid att statusuppdateringen inte hade någon annan avsikt bakom sig än att uttrycka en negativ känsla inför att hennes kläder hade blivit för stora.

Andra informanter har varit mer villiga att diskutera bakomliggande motiv till sina statusuppdateringar, och även medgett att de strategiskt har utformat uppdateringarna för att förmedla ett budskap om identitet på ett till synes oreflekterat sätt. Josefin berättar att hon har varit

medveten om att hon bäddar in dessa budskap i sina statusuppdateringar, men att hon inte insett till vilken grad, förrän hon intervjuades om dem.

När jag ser igen vad jag har skrivit så tänker jag att jag nog ville säga mycket mer med det, än vad jag tänkte då. Det går så snabbt att uppdatera att man inte riktigt tänker på varför man skriver det man gör... men när jag går tillbaka och tittar så fattar jag ju själv att jag hade många olika anledningar till varför jag uttryckte mig som jag gjorde... att jag försöker framställa mig på ett visst sätt. - Josefin

Många av informanternas statusuppdateringar innehåller information om att de har presterat någonting, som exempelvis tränat, pluggat eller städat. I de flesta fall handlar inte statusuppdateringen som helhet om detta, utan informationen förmedlas tillsammans med annan information, och nämns till synes i förbifarten. Om ingen annan information presenteras i statusuppdateringen, än den om prestationen, görs den oftast med en humoristisk vinkel. Informanten Hanna berättar exempelvis hur hon och en vän är på väg ut för att gå och träna. Hon lägger till att vännen, innan de ska gå, säger att hon måste hämta sin chokladkaka. Här anspelar Hanna på kontrasten mellan den hälsosamma aktiviteten, träning, och den onyttiga chokladkakan, vilket gör statusuppdateringen humoristisk och tar fokus från det mer seriösa budskapet om att vara "duktig" och träna.

"Ska iväg och träna med [namn på vän]. Innan vi går utanför dörren säger hon: väänta, måste bara hämta min twix!!!!!! Duktigt." - Hanna

### *Strategier för ökad trovärdighet*

När informanterna tillfrågas om dessa statusuppdateringar, uttrycker de ett ambivalent förhållningssätt till att göra direkta uttalanden om saker de utfört som de ser som positiva. Samtidigt som det finns en stark vilja att förmedla ett budskap om att vara "duktig" finns det också en ovilja att framstå som "perfekt", eller snarare att *ge intryck av att vilja* framställa sig själv som perfekt. När informanterna tillfrågas om innebörden av att framstå som alltför duktig, relaterar samtliga svar till *trovärdighet*. Informanterna refererar till en viss typ av användare som enbart postar statusuppdateringar där de framhäver positiva sidor av sig själva och bra saker de gjort. Enligt informanterna tyder ett sådant beteende på att användaren bakom statusuppdateringarna har någonting att dölja, att deras liv utanför Facebook i själva verket inte alls är så lyckat eller roligt

som de försöker framställa det. Det vill informanterna undvika, och utformar därför sina statusuppdateringar innehållande dessa budskap på ett sätt som inte allt för uppenbart ställer budskapet i fokus, eller tar udden av budskapet med hjälp av en skämtsam kommentar.

Liknande resonemang framkommer när informanterna tillfrågas om statusuppdateringar som handlar om att ha gjort någonting pinsamt, klantigt eller misslyckat, eller på annat sätt framställer användaren i vad som vid första anblicken kan tolkas som ett ofördelaktigt ljus.

”HAHA satte mig på fel buss och var en halv minut från att åka iväg åt helt jävla fel håll... vad krävs för att få en personlig assistent? :P” - Louise

Informanterna beskriver den här typen av statusuppdateringar som möjligheter att skämta och visa sin humoristiska sida. Tre av informanterna har dock med sig av djupare tankar kring varför de delar med sig av den sortens information, och även här handlar det om främjande av trovärdighet. Louise berättar att hon medvetet “bjuder på” statusuppdateringar som får henne att framstå som “klantig” - och därmed mer “mänsklig”, menar Louise. Hon förklarar vidare att hon tror att statusuppdateringarna får henne att förknippas med vissa för henne positiva egenskaper, som att hon är “vimsig och gullig”, utan att hon på ett alltför direkt sätt behöver utmåla sig själv på det sättet. Hon väljer istället att betona den roliga och “klantiga” aspekten av det hon berättar, medveten om att de önskade egenskaperna ändå kommer att tillskrivas henne i tolkningen av statusuppdateringen. Samtidigt erkänner hon att ett annat underliggande motiv bakom dessa uppdateringar, är att bli uppfattad som mer “äkta” i helhetsbilden hon målar upp av sig själv. Därför, menar hon, är det värt att ta risken att publicera någonting ofördelaktigt om sig själv - även om informationen inte kommer att tolkas som hon hoppas; på ett i grunden fördelaktigt sätt, så kommer den åtminstone att bidra till att den sammansatta bilden av hennes statusuppdateringar allmänt ökar i trovärdighet.

“När ett prov går åt skogen får man väl tröstäta choklad?” - Edith

Edith beskriver liknande motiv till varför hon ibland postar statusuppdateringar där hon berättar om situationer i vardagen då hon misslyckats med någonting. Hon menar att hon själv upplever människor som delar med sig om sådant som mer “äkta”, och att det delvis är därför hon gör den sortens statusuppdateringar, även om det primära syftet är att “vara rolig”.

Både Louise och Edith betonar i sammanhanget att det inte är en oärlig bild de förmedlar av sig

själva på Facebook. Att skapa trovärdighet hos andra handlar inte om att förmedla någonting oäkta, menar de, utan mer om att undvika att bli uppfattad som "tillgjord" eller "falsk". Den upplevda risken att bli uppfattad på det sättet, grundas i att de själva har flera människor i sina egna sociala nätverk som de betraktar just så, och de trovärdighetshöjande strategierna blir ett sätt att minska risken för att själva bli sedda på ett liknande vis.

Hanna berättar om att hon med liknande motiv gör en avvägning varje gång hon vill posta någonting hon anser är mer "känsligt" eller "djupt". Hon ger en komplex förklaring till en viss statusuppdatering, som utgörs av ett svartvitt fotografi som föreställer Hanna själv, och ett citat; en kort text hon hittat på nätet, som hon menar handlar om att gå sin egen väg i livet.

Search for yourself, by yourself.

Do not allow others to make your path for you.

It is your road, and yours alone.

Others may walk it with you, but no one can walk it for you. - Hanna

Hanna förklarar att hon väldigt sällan brukar göra statusuppdateringar som handlar om "djupa" saker; sådant som går emot den bild hon uppvisar av sig själv i vanliga fall, som en positiv och glad tjej som inte "deppar". Att hon ändå gjorde den här statusuppdateringen, motiverar hon på flera olika sätt. Delvis, erkänner hon utan omsvep, var den en bra ursäkt för att få publicera fotografiet av sig själv. Hon tyckte att det var en vacker bild, men den skulle inte vara "okej" att posta fristående, utan någon kontext som motiverade att den postades. Det, menar Hanna, skulle vara som att tigga om bekräftelse och tydligt signalera att hon ville ha positiva kommentarer om bilden och sitt utseende. Som illustration till texten, blir bilden acceptabel att posta. Då framstår inte postandet av bilden som huvudsyftet med statusuppdateringen.

Hanna säger vidare att hon visserligen inte vill framstå som en alltför seriös person, men att den här sortens "djupa" statusuppdateringar fyller ett syfte så länge hon ser till att inte göra dem för ofta. Hon menar att ingen kommer att tro att hon "är sådär glad jämt", om hon inte uppvisar lite mer känsliga sidor av sig själv emellanåt. Hon förlitar sig på att den sammantagna bilden av henne på Facebook får henne att framstå som så pass glad och positiv, att enstaka statusuppdateringar av det mer seriösa slaget inte kommer att påverka den bilden negativt - eller, som hon själv uttrycker det, hon "har råd" att göra dem.



### *Idealjag*

När informanterna tillfrågas om hur de vill framstå på Facebook, visar det sig att samtliga, utan någon längre betänketid, kan räkna upp ett antal egenskaper som de gärna vill förknippas med, och som de försöker framhäva genom sin profil och sina statusuppdateringar. Vanliga ord som används är: *glad, rolig, positiv, intressant, smart* och *omtyckt*. Under vidare samtal kring dessa egenskaper, framträder att ingen av informanterna är intresserad av att visa upp någon egenskap på Facebook, som de inte identifierar sig med i verkligheten. Däremot säger flera informanter att de låter dessa positiva egenskaper få en mer framträdande roll på Facebook, än i andra sammanhang. Detta i kombination med att informanterna (samtliga) erkänner att de tenderar att tona ner - men inte helt radera ut - sidor av sig själva som de uppfattar som negativa, på Facebook, gör att de bilder som konstrueras kan tolkas som autentiskt grundade men ändå optimerade versioner av informanternas identiteter i offlinesammanhang; projicerade idealjag.

### *Social verifikation*

Även om informanternas syn på vilken betydelse responsen från andra har varierar en aning, så medger alla att den *har* en betydelse. Genom att andra trycker på "gilla-knappen" eller kommenterar deras statusuppdateringar, beskriver informanterna att de får en positiv känsla och en sorts bekräftelse, både för det skrivna och för sig själva som personer. Betydelsen av en positiv kommentar eller ett "gilla" är, enligt informanterna, inte så enkel som att någon helt enkelt uppskattar det som skrivits eller postats. Responsen kan även ha andra betydelser; vara ett sätt att bekräfta en relation, eller visa att man tycker om eller åtminstone respekterar personen bakom. Flera av informanterna menar att man inte ger "vem som helst" respons, oavsett hur mycket man än uppskattar eller reagerar på deras statusuppdatering.

När man "gillar" någonting på Facebook, eller skriver en positiv kommentar, så betyder det inte bara att man gillar det som står där, utan att man tycker om den som skrivit det. Eller i alla fall att man respekterar den. Om man ser någonting man tycker är bra från en person man inte tycker om, så skulle man inte "gilla" det. Så tänker jag och jag tror det är samma för alla.  
- Marika

Elsa menar att respons på en statusuppdatering kan innebära en djupare form av bekräftelse, där den sociala verifikationen inte bara ges det som skrivits eller relationen mellan den som ger responsen och den som tar emot den, utan också tillmäts den identitet som användaren projicerar i och med sin

uppdatering. Hon uttrycker också en oro för hur det skulle kännas om hon någon gång skulle bli nekad denna sociala verifikation, genom utebliven respons.

Om du skriver någonting roligt, eller djupt eller sorgligt eller vad som helst, någonting som egentligen säger något om vem du är som person... så betyder det att du liksom lämnar ut dig för att andra ska godkänna dig. Jag menar att om du vill framstå som en rolig person med humor... och lägger ut någonting som du tycker är roligt på Facebook, och ingen svarar eller ens "gillar" det... då kommer du att känna dig dum. Och du kommer nog inte känna dig som en rolig människa alls, bara misslyckad. Det där är man alltid lite rädd för. Det har aldrig hänt mig, men jag kan tänka tanken ibland - så löjlig jag kommer känna mig om ingen "gillar" detta, liksom. - Elsa

### *Spegling av självet*

Fem av informanterna berättar vid något tillfälle under intervjuerna att de emellanåt går igenom sina gamla statusuppdateringar och bilder bakåt i tiden. Ibland är syftet att påminna sig om saker som inträffat och minnas roliga eller speciella händelser man skrivit om. Statusuppdateringarna utgör en sorts berättelse om tiden som gått, som informanterna går tillbaka och tittar på av nostalgiska skäl. Men det kan finnas ytterligare skäl att se tillbaka på sina statusuppdateringar. Flera informanter säger att de mår bra av att se helheten av allt de har postat på sin Facebookvägg. Josefin beskriver upplevelsen som att "titta sig i en spegel", samtidigt som hon är medveten om att det är en manipulerad bild av sig själv som hon betraktar. Ändå får hon en positiv känsla av att göra det. I beskrivningen av upplevelsen framgår att hon växlar från att se sig själv ur ett utifrån-perspektiv; hon betraktar och bedömer sig själv som hon skulle betrakta någon annan, till att - efter att ha gett sig själv ett positivt omdöme - betrakta bilden som sitt faktiska själv, och bli glad.

Fast det är mer som en magisk spegel, för den visar ju inte riktigt hela sanningen, utan... ja, den visar en bild av mig som jag själv har pusslat ihop, det vet jag ju om. Men jag blir ändå glad av att titta på den. Jag tittar på den som jag skulle titta på vem som helst, någon jag inte kände... och sedan tänker jag att... "åh, vilken glad och kul tjej, det är en person jag skulle kunna vara kompis med", ungefär. Och sedan tänker jag på att det faktiskt är jag, att jag tittar på mig själv. Då känns det bra. Det får mig att känna mig bättre om jag är lite nere eller om jag har dåligt självförtroende för tillfället. - Josefin

Elsa berättar om liknande upplevelser när hon tittar tillbaka på gamla statusuppdateringar. För henne är det ett sätt att snabbt höja humöret och självkänslan, menar hon. I likhet med Josefin beskriver Elsa hur hon antar ett utifrån-perspektiv i betraktandet av sig själv på Facebook.

Den personen jag ser när jag kollar tillbaka, är liksom cool. Smart och rolig... en sådan som man vill vara. När jag får den bilden av mig själv så känns det som om jag har lyckats. Alltså inte med att skapa en fejkad bild av mig själv, men att den bygger mest på mina bästa sidor. Och det känns faktiskt riktigt jävla bra att titta på den. (Skratt.) Jag kan ärligt säga att jag älskar mig själv när jag kollar på mig själv på Facebook! - Elsa

## Diskussion

### *Resultatdiskussion*

Även om identitetsskapande sällan uppges vara det primära syftet med informanternas aktiviteter på Facebook, så indikerar resultatet att informanterna till stor del är medvetna om denna aspekt av sitt Facebookanvändande, och tar hänsyn till den i utformningen av sina statusuppdateringar. I många fall tycks det ligga ett flertal komplexa motiv och strategier bakom en och samma statusuppdatering, något som informanterna i vissa fall inte säger sig ha reflekterat över förrän vid intervjutillfället. Flera av dem uttrycker spontant under intervjuerna förvåning över hur de tydligt kan urskilja dessa motiv och strategier, vid tillbakablickens på sina statusuppdateringar.

Avgörande för hur en statusuppdatering utformas är vem eller vilka personer informanten vill förmedla ett - eller flera budskap - till. Detta hänsynstagande till den heterogena tänkta publiken känns igen från resultatet av studien av Graham et al. (2008). Även om en statusuppdatering har ett medvetet implicit budskap som är menat att uppfattas av en specifik person eller grupp, ser informanterna till att det identitetsbudskap som samtidigt förmedlas till helheten av deras sociala nätverk på Facebook kommer att vara någonting som för dem är önskvärt att förknippas med - eller åtminstone, i den värsta möjliga tolkning de kan föreställa sig, inte kan uppfattas som alltför negativt.

Resultatet visar att informanterna gör sina statusuppdateringar mot en i relation till en mängd olika - men ibland sammanvävda - kontexter, från externa referenser till nyhetsflödet i massmedia, populärkulturella fenomen och det kollektiva medvetandet, till mer interna referenser kring

aktiviteter i deras egen sociala grupp på Facebook. Det framgår också att informanterna i vissa fall använder sin egen sammansatta nätidentitet som referensmaterial; de anspelar på den bild av sig själva de betraktar som allmänt accepterad för att kunna konstruera mer underfundiga statusuppdateringar som innehåller subtila skämt eller ironiska kontraster, på ett liknande sätt som framkommer i resultatet av studien av Zhao et al. (2008).

### *Strävan efter kongruens*

Delar av informanternas beteenden, strategier och egna berättelser om sina statusuppdateringar kan tolkas som exempel på strävan efter kongruens, den samklang mellan olika aspekter av självet som Rogers (1959) nämner som en central del i identitetsskapande. Informanterna erkänner villigt att de projicerar en optimerad bild av sig själva på Facebook, vilket överensstämmer med resultat av den tidigare forskning som ligger till grund för studien, så som Gonzales & Hancock (2011) och Graham et al. (2008). Informanterna beskriver både vid direkt tillfrågan och i samband med andra, orelaterade frågor en mängd attraktiva egenskaper som de önskar bli förknippade med, och som de gärna vill ska uppfattas som en del av deras identitet. Dessa egenskaper är dock inte fristående från den identitet som de redan upplever sig ha, utan redan existerande delar av denna, som de önskar förstärka eller förankra ytterligare. Idén om denna önskade identitet eller, med Rogers (1959) begrepp, *ideal-jag*, kan tolkas som både en drivkraft bakom och en mall för hur informanterna kumulativt konstruerar sin nätidentitet. I likhet med resultaten av tidigare studier, exempelvis Graham (2008) och Placencia (2010), är det just den sammantagna helheten av alla statusuppdateringar som informanterna tycks betrakta som utgörande en persons nätidentitet, både när det gäller sig själva och andra.

Att informanternas ideal-jag och projicerade nätidentiteter inte placeras så långt ifrån sin upplevda "verkliga" identitet utanför Facebook, kan tolkas som ett sätt för informanterna att ägna sig åt identitetsskapande utan att inkongruens mellan dessa identiteter eller aspekter av självet ska uppstå. Den projicerade nätidentiteten grundar sig i egenskaper som informanterna betraktar som autentiska delar av sig själva, vilket kan vara förklaringen till att de inte uppfattar sig själva som "falska" i sin självrepresentation. Sett ur Goffmans (1959) dramaturgiska perspektiv, minskar detta även risken att de ska bli förnekade social verifikation, något som skulle kunna uppstå om den identitet de gör anspråk på inte stämde tillräckligt bra överens med hur de uppfattas av andra människor i sitt sociala nätverk. Ett tydligt exempel på att detta kan ske, är informanterna Hannas och Elsas diskussioner kring användare som enligt deras uppfattning "låtsas" vara upprörda över en känd

persons bortgång. Med Goffmans (1959) teori applicerad på fenomenet, kan själva postandet av en sådan statusuppdatering tolkas som ett identitetsanspråk av användaren bakom. Identitetsanspråket blir därmed tillgängligt för den sociala gruppen - i det här fallet användarens bekanta på Facebook - att bedöma, för att sedan ge eller förneka social verifikation. I Hannas och Elsas berättelser finns visserligen ingenting som tyder på att de genom aktiva handlingar avvisar dessa användares identitetsanspråk, som de ställer sig misstänksamma till, men de ger inte heller någon social verifikation i form av kommentarer, och de "misslyckade" identitetsanspråken verkar resultera i starkt negativa uppfattningar om personerna bakom.

### *Trovärdighetshöjande strategier*

Även de negativa attityder som informanterna uppvisar gentemot andra grupper av användare, kan relateras till låg trovärdighet; när det kan urskiljas en för stor skillnad, eller diskrepans, mellan användarnas projicerade identitet, och den identitet andra uppfattar eller tror att de har "på riktigt". Synen på användare som enbart visar upp positiva aspekter av sig själva och sitt liv, bemöts med misstänksamhet av flera av informanterna. Ett alltför ensidigt uppvisande av positiva egenskaper eller händelser väcker misstankar om att någonting i bilden som projiceras inte är helt äkta. Denna intuitiva kunskap om vilken sorts beteende som sänker trovärdigheten i en nätidentitet, tycks informanterna använda strategiskt när de konstruerar sina egna, genom att emellanåt posta statusuppdateringar som ger uttryck för egenskaper som inte överensstämmer med deras önskade identitet, eller ideal-jag. På så vis framstår den sammantagna bilden av dem som mer nyanserad, "ärlig" och därmed mer trovärdig. Att höja trovärdigheten är dock inte att tolka som det enda eller primära syftet med dessa uppdateringar. Det kan samtidigt finnas andra vinster med att framställa sig på ett sätt som generellt skulle uppfattas som negativt, om det görs på ett sätt där det implicita budskapet ändå förmedlar intrycket av en för informanten positiv egenskap - som när Louise gör en statusuppdatering om någonting "klantigt" hon gjort, men som hon förutsätter kommer att tolkas som "vimsigt" och "gulligt", snarare än något negativt om hennes person. Med den aktuella statusuppdateringen lyckas Louise - om den tolkas som hon förutspår - både med att höja trovärdigheten i sin sammansatta nätidentitet, och förmedla ett implicit budskap om att inneha vissa egenskaper som hon upplever som attraktiva, allt under förespeglingen att "bjuda på sig själv" och vara "ärlig". Louises strategi kan tolkas som en form av "till synes oflekterat beteende", som enligt Goffman (1959) är ett sätt att öka möjligheten för att beteendet eller egenskapen ska uppfattas som en autentisk del av personens identitet.

Informanten Hanna använder en liknande strategi när hon postar en citerad låttext som hon upplever kontrasterar mot hennes vanliga lättsamma och glada jag, och illustrerar den med ett fotografi av sig själv som hon tycker är vackert, men som hon inte anser skulle vara "okej" att posta fristående. Genom att posta fotografiet tillsammans med texten, skapar hon intrycket av att texten är det primära och att statusuppdateringen huvudsakligen handlar om den och inte om fotografiet. Precis som Louise, bäddar hon in ett flertal olika budskap och positiva aspekter av sig själv. Genom att publicera en statusuppdatering som motsäger den bild hon generellt projicerar av sig själv, ökar hon trovärdigheten i sin sammantagna identitet, och kan samtidigt på ett socialt acceptabelt sätt visa upp ett fotografi av sig själv som hon tror kommer att uppfattas som attraktivt av andra. Möjligen skulle samma tolkning kunna appliceras på Hannas statusuppdatering där hon postar ett fotografi av sig själv, sin lillebror och en vän, där tjejerna tillsammans poserar på ett sexuellt utmanande sätt som Hanna beskriver som en parodi på "vissa tjejers" fotografier som de postar på Facebook. Hanna menar att det enda syftet bakom att posta fotografiet var att skämta och därmed förmedla att hon har ett sinne för humor. Det är naturligtvis tänkbart att det förhåller sig precis så. Utifrån resultaten i studierna av Zhao et. al. (2008) och Gonzales och Hancock (2011), är det dock också möjligt att göra tolkningen att även i fallet med detta fotografi, gav det till synes primära syftet; att skämta, Hanna möjlighet att förmedla en aspekt av sig själv - att porträttera sig själv på ett sexuellt anspelande sätt - som hon inte annars skulle ha möjlighet att göra, med hänsyn till sin sociala kontext och hur hon vill uppfattas.

### *Från nätidentitet till självbild*

Informanterna beskriver ett ambiguöst förhållningssätt till den egna nätidentiteten och hur de betraktar den. Å ena sidan uppvisar de en hög grad av medvetenhet när de talar om hur de konstruerar denna identitet, och hur de optimerar bilden av sig själva som de förmedlar, genom att framhäva sina positiva egenskaper. Å andra sidan tycks de tillskriva sin nätidentitet en ganska hög nivå av autencitet och omtalar sina nätidentiteter som "äkta" och inte "fejk". Resultatet visar, i likhet med studien av Graham et al. (2008), att informanterna i studien undviker att fara med ren osanning på Facebook, och inte gör identitetsanspråk som ligger alltför långt ifrån hur de uppfattar sig själva. Det är en möjlig förklaring till att informanterna trots sitt i många fall medvetet strategiska utformande av sina nätidentiteter, ändå kan betrakta dessa identiteter som förhållandevis genuina.

De informanter som beskriver att de brukar titta på sina tidigare statusuppdateringar, använder till viss del detta tillbakablickande som ett slags narrativ för sig själva, där de påminns om viktiga saker

som hänt och saker de har varit med om. Det starkaste motivet tycks dock vara att observationen väcker positiva känslor hos informanterna, och snabbt ger dem en känsla av ökat välbefinnande och förhöjt självförtroende, såsom Gonzales & Hancock (2011) också beskriver.

Informanterna som berättar att de går tillbaka och tittar på den sammantagna bilden av sina egna statusuppdateringar, beskriver hur de i processen tycks gå från ett inledande objektiva perspektiv, till ett avslutande subjektivt. I den objektiva observationen betraktar de sig själva som “vem som helst”, och bedömer sin egen nätidentitet med ett upplevt neutralt förhållningssätt. Efter att ha konstaterat att helheten ger ett positivt intryck, i linje med hur de vill framstå, skiftar perspektivet till ett mer subjektivt, där de tar till sig den positiva bilden och sätter den i samband med sig själv. Utifrån Rogers (1959) personlighetsteori, kan detta ses som att det informanterna inledningsvis ser är projektionen av sitt ideal-jag, i form av fragment av önskade egenskaper och beteenden som tillsammans utgör deras nätidentitet. I detta skedet tycks informanterna ha en upplevd distans till materialet som gör att de anser sig kunna bedöma det objektiva. När de sedan finner helheten tilltalande och överensstämmande med den bild de önskar projicera, övergår de till det subjektiva perspektivet där de tillskriver sig själva det positiva intrycket av helheten, och integrerar detta i sin självbild och uppnår en ökad kongruens mellan dessa aspekter av självet. Detta kan, i enlighet med Gonzales och Hancock (2011), leda till en högre självkänsla. Enligt Rogers (1959) utvecklas en individs självkänsla i interaktion med andra människor. Dock tycks det som om informanterna i den här processen, genom sitt pendlande mellan ett objektiva och subjektivt förhållningssätt, ägnar sig åt en sorts självkommunikation där de styrker, bekräftar och integrerar sina egna identitetsanspråk och blir sina egna vad Rogers (1959) benämner “social significant others”. Det är en tänkbar förklaring till de starkt positiva känslor informanterna säger sig uppleva, när de betraktar sina egna statusuppdateringar på Facebook.

### *Metoddiskussion*

Den kvalitativa och interpretativa ansatsen och metoden kan begränsa möjligheten att dra slutsatser och göra nya upptäckter, då en stor del av studiens resultat influeras av forskaren och dennas egen förförståelse som ligger till grund för de tolkningar som görs (Kvale & Brinkmann, 2009). I denna studie kan dock den valda ansatsen och metoden anses ha varit fördelaktiga i relation till syfte och frågeställning. Insamlingen av data i två steg, där datainsamlingen genom intervjuer gav den först insamlade datan ytterligare förklaringar och tolkningsmöjligheter, gjorde den iterativa processen nyanserad och gav möjlighet till givande omprövning av inledande kategoriseringar och ytterligare

abstrahering av datan. Att använda Multi-Grounded Theory och därmed aktivt integrera tidigare forskning och teorier i varje steg av analysen, skapade en tolkningsstruktur av relevanta begrepp som möjliggjorde en analysprocess som var tät och sammanhållande, utan att vara begränsande. Den semi-strukturerade intervjuformen genererade en avslappnad atmosfär under intervjutillfällena, där informanterna kände sig bekväma med att svara öppet och djupgående på frågorna, och delade spontant med sig av information som senare under analysarbetet skulle visa sig vara av hög relevans för studien.

Då informanterna självmant svarade på en allmän förfrågan om att delta i studien, och uppfyllde det kvantitativa kriteriet för grad av aktivitet på Facebook, skulle det inte vara rimligt att betrakta dem som representativa för Facebookanvändare i allmänhet. Resultatet kan därför inte betraktas som generaliserbart, och ytterligare studier med samma tillvägagångssätt skulle sannolikt kunna leda till en mängd olika resultat som inte framkommit i denna studie. Samtidigt har ambitionen för studien inte i något skede varit att nå en heltäckande och säker kunskap, utan snarare att erbjuda ett möjligt förståelse- och tolkningsperspektiv på ett mycket komplext fenomen. Därför anses också ansats och metodval ha varit mycket gynnsamma för studien som helhet.

### *Slutsatser*

Resultatet kan till stor del sägas överensstämma med den tidigare forskning som utgjort grunden till studien. Dock är det tveksamt om några slutsatser bör dras med hänsyn till studiens kvalitativa natur, interpretativa ansats och relativt få informanter. Studiens resultat bör snarare betraktas som ett av många möjliga tolkningsperspektiv av det undersökta fenomenet. De delar i resultatet som kan vara värda att understryka, är dels komplexiteten i de strategier informanterna använder sig av för att konstruera sin nätidentitet, och dels den process under vilken informanterna tycks ägna sig åt en form av självkommunikation, då de upplever en positiv inverkan på sin självuppfattning genom att betrakta helheten av sina statusuppdateringar. Dessa aspekter av Facebook-användandet skulle vara intressanta att undersöka vidare i framtida forskning.



## Referenser

- Boyd, D. (2007). Why Youth (Heart) Social Network Sites: The Role of Networked Publics in Teenage Social Life. *MacArthur Foundation Series on Digital Learning – Youth, Identity, and Digital Media Volume* (ed. David Buckingham). Cambridge, MA: MIT Press.
- Cast, A. & Burke, P. (2002). A Theory of Self-Esteem. *Social Forces*, 80(3): 1041-1068.
- Cronholm, S. (2004). "Illustrating Multi-Grounded Theory - Experiences from Grounding Processes" *In proceedings of 3rd European Conference on Research Methodology for Business and Management Studies* (ECRM 2004). 29-30 April 2004. Reading University, Reading, UK
- Ellison, N. B., Steinfield, C. & Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook "friends:" Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), article 1.
- Findahl, O. (2011). Svenskarna och Internet 2011. [Elektronisk version]. *Stiftelsen för Internetinfrastruktur*.
- Goffman, E. (1959). *Jaget och maskerna: En studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Norstedts.
- Goldkuhl, G. & Cronholm, S. (2010). Adding theoretical grounding to grounded theory: Toward multigrounded theory. *International Journal of Qualitative Methods*, 9(2), 187-205.
- Gonzales, A. & Hancock, J. (2011). Mirror, Mirror on my Facebook Wall: Effects of Exposure to Facebook on Self-Esteem. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 14(1-2): 79-83.
- Graham, M., Greenfield, P., Manago, A. & Salimkhan, G. (2008). Self-presentation and gender on MySpace. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29, 446-458.
- Grasmuck, S., Martin, J. & Zhao, S. (2008). Identity construction on Facebook: Digital empowerment in anchored relationships. *Computers in Human Behavior*, 24, 1816-1836
- Karl, K. & Peluchette, J. (2010). Examining Students' Intended Image on Facebook: "What Were They Thinking?!" *Journal of Education for business*, 85:30-37.
- Kim, J., Kim, M. & Nam, Y. (2010). An Analysis of Self-Construals, Motivations, Facebook Use, and User Satisfaction. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 26, 1077-1099.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Ligorio, B. & Talamo, A. (2001). Strategic Identities in Cyberspace. *Cyberpsychology & Behavior*, 4(1), 109-122.

Placencia, N. (2010). Am I who I say I am? Social Identities and Identification. *Social Theory & Practice*, 36(4), 643-660.

Rogers, Carl. (1959). A Theory of Therapy, Personality and Interpersonal Relationships as Developed in the Client-centered Framework. In (ed.) S. Koch, *Psychology: A Study of a Science. Vol. 3: Formulations of the Person and the Social Context*. New York: McGraw Hill.

Strano, M. M. (2008). User Descriptions and Interpretations of Self-Presentation through Facebook Profile Images. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 2 (2), article 1.

God forskningssed. (2011). Besökt 07 05 2012 på [http://www.cm.se/webbshop\\_vr/pdf/2011\\_01.pdf](http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/2011_01.pdf)

Williams, B. (2008). "What South Park Character Are You?": Popular Culture, Literacy, and Online Performances of Identity. *Computers and Composition*, 25, 24-39.

Appendix

Bilaga 1

Förfrågan inför deltagande i studie:

Hej!

Vi heter Malin Michea och Kerstin Blood-Holland och är studenter vid Blekinge Tekniska Högskola, Samhällsvetarprogrammet för lärande, utveckling och kommunikation. Vi skriver en C-uppsats inom ämnet sociala medier, och söker nu efter deltagare till vår studie, som handlar om Facebook, identitetsskapande och självbild. Vi söker efter personer i åldern 18-23 år som är aktiva på Facebook (som uppdaterar sin status minst en gång per dag). Att vara med i studien innebär att vi får tillgång till din Facebookprofil, där vi samlar material som vi senare intervjuar dig om vid en personlig intervju. Allt insamlat material behandlas konfidentiellt och som deltagare är du helt anonym i uppsatsen.

Om det här låter intressant och du kan tänka dig att vara deltagare, vill veta mer eller har några frågor, så får du gärna kontakta oss!

Malin:

malin.michea@bredband.net

Kerstin:

kerstin.bloodholland@telia.com

Vi ser fram emot att höra ifrån dig!

Vänliga hälsningar,

Malin Michea och Kerstin Blood-Holland

## Bilaga 2

Mailförfrågan:

Hej,

vad roligt att du är intresserad av att medverka i vår studie! Här följer information om hur det kommer att gå till:

Studien handlar om hur unga vuxna använder sig av Facebook i sitt identitetsskapande, och hur detta hänger samman med deras självbild. Studien utgår ifrån din egen upplevelse av ditt facebookanvändande. Vi kommer att samla in material från din Facebook-wall som du har publicerat under en veckas tid, och detta gör vi från det datum du tackar ja och sju dagar bakåt. Anledningen till att vi vill ha "gammalt" material att arbeta med, är att vi inte vill att du ska påverkas av vetskapen om att du är med i en studie och blir observerad. På det sättet blir tillförlitligheten i vår studie högre. Genom att tacka ja, så ger du oss tillstånd att observera, samla in och använda oss av det du postar på din Facebookwall i form av text, fotografier och länkar.

Cirka en vecka efter att du tackat ja, kommer vi att vilja träffa dig för en personlig intervju om materialet som vi har samlat in. Vi kommer tillsammans överens om en plats för intervjun som passar dig och där du känner dig bekväm. Intervjun beräknas ta ca en timme.

Materialet som vi samlar in kommer att behandlas konfidentiellt och bara vi, Malin och Kerstin, kommer att ha tillgång till det. I själva uppsatsen kommer du, och andra människor som eventuellt förekommer i materialet, göras anonyma genom att vi använder fingerade (påhittade) namn. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande i studien.

Om du fortfarande är intresserad och vill vara deltagare i vår studie, meddela oss detta så snart som möjligt. Har du fler frågor, nu eller under studiens gång, tveka inte att kontakta oss. Vi ser fram emot att höra av dig!

Vänliga hälsningar

Malin Michea och Kerstin Blood-Holland

## Bilaga 3

### Intervjufrågor

Då intervjuerna som genomfördes var semistrukturerade och gav mycket utrymme för informanternas spontana berättelser och tankar, var de förberedda frågorna att betrakta som endast ett underlag, från vilket intervjuerna kunde ta sin utgång. Ett flexibelt förhållningssätt antogs till frågeunderlaget och frågor ställdes endast då de ansågs fullt relevanta.

Vad var syftet med statusuppdateringen?

Riktade den sig till någon speciell person eller grupp?

Hur tror du att statusuppdateringen tolkades

- av nära vänner?

- av personer som inte känner dig så väl?

Tror du att statusuppdateringen kunde tolkas på ett annat sätt än vad som var syftet?

Tänkte du på det innan du publicerade den?

Hur tolkade du responsen du fick på statusuppdateringen?

Vilken betydelse har respons på statusuppdateringar för dig?

Hur tycker du att helheten av dina statusuppdateringar får dig att framstå?

Tycker du att den bilden stämmer överens med vem du är?